

Én is jellemeztelek benneteket. Ilyen tanítványaim vannak:
bátor – félnék,
figyelmes – figyelmetlen,
pontos – hanyag,
rendes – felületes.

Milyen tartalmú mellékneveket gyűjtöttem? (Ellentétes.)

- c) Milyen költői, írói kifejezések segítenek, hogy a művek képszerűek legyenek?
(Jelzők. – Milyen szófajok a jelzők?)
(Hasonlatok.)
(Megszemélyesítések.)

(Koncentráció az irodalommal.)

Mondjatok néhány szép hasonlatot! Oldjuk meg a tankönyv 29. oldalán a 3. gyakorlatot!
Én is kiegészítem:

- fehér, mint a hó;
- kemény, mint a kő.

Hogy lesz a hasonlatokból összetett melléknév. (Hófehér, kőkemény.)

- d) Mit jelent ez a szólás a nyelvtanban?

„Egyet mondok, kettő lesz belőle.”

- óriás (mint főnév, mint melléknév),
- ifjú.

(Mondatalkotás.)

- e) Hogy helyettesíthetjük más szavakkal a *szép* melléknévet?

(Gyönyörű, pompás, álom-szép.)

Milyen szavaknak nevezzük ezeket a szavakat az alak és jelentés kapcsolatát vizsgálva? (Rokon értelmű szavak.)

Gyűjtsetek össze az *őreg* rokonértelmű szavait!

(Idős, öreg, vén, agg.)

Foglaljátok mondatba a fenti szavakat!

Mire figyelmeztetnek ezek a szavak? (A megfelelő hangulatút válasszuk ki.)

De: mese:

vén boszorkány, vén fa.

III. Összefoglalás:

1. Mit fejez ki a melléknév?
2. Mi a melléknév jelentősége beszédünkben, írásunkban?

A házi feladat kijelölése:

a) szóbeli;

b) írásbeli: tankönyv 30/1. f., a.

Táblai vázlat:

Mit fejez ki a melléknév?

mogorva vén

szegény jó

boglyas fakó hajú

szomorú

hosszú, vékony

(milyen?)

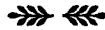
csaplár

csaplárné – élőlények

csárda

asztal – élettelen dolgok

külső, belső tulajdonságok

TAKÁCS JULIANNA

Dunaújváros

Az irodalombarát szakköri munkáról

E szakkör nemes feladata többek közt az irodalom jobb megszerettetése, azontúl általában az intelligencia bővítése, érdeklődés felkeltése minden széppel szemben. A tavalyi év iskolai úttörő parlamentjén egy ifivezető a kö-

vetkezőket mondotta: – Szerettem irodalom-szakkörre járni, mert ott olyant tanultam, hallottam és tehettem, ami érdekelt. Segített a tanulásban is, megszerettem a verseket, a szereplést. (Ez a volt tanítvány jelenleg kultúr-

felelős munkahelyén, irodalmi színpadot vezet.) – Több eredmény láttán, a szakkör vezetéséről, annak módszeréről írok.

10 éve működik irodalombarát szakkör iskolánkban. Minden évejeli indulásnál, tervekészítésnél figyelembe veszem a tanulók kívánságait is, úgy készítem el az éves tervet hónapokra, foglalkozásokra lebontva. Miután a szakköri tagok 5. osztálytól 8. osztályig kerülnek ki, erre tekintettel kell lenni a munkák végzésénél: a foglalkozások beosztása, a feladatok végzése időben és arányban is differenciáltan lehetséges. Nem azonos szintű az érdeklődésük, tudásuk, hozzáállásuk. Így sor kerül arra is, hogy egy foglalkozáson egy, vagy két osztályból való gyerekek vesznek részt, nincs mindig jelen az egész tagság. A létszám általában 25–28 fő. Heti 1 óra a keret, de ez gyakorlatilag kétheti 2 órát jelent. Minden foglalkozásnál alapvető gondolat szinte az irodalom megkedveltetése, az olvasás szeretetére nevelés, az előadókészség fejlesztése. Ezt célozza a könyvtárlátogatás, a múzeumi séta, a szereplések, vagy éppen a nyomda megtekintése is. Mivel sokrétű, a cél, sokféle az eléréséhez vezető út is. Néhány éve irodalmi színpadot szerveztünk, ami azóta is szépen működik megmegújuló tagokkal. Az évi terv készítése szinkronban van az iskola munkatervével, valamint az úttörőfeladatokkal. De ez semmiképpen nem jelentheti azt, hogy minden műsort az irodalom szakkör szervez, ugyanis a szakkörnek nemcsak ez a célja.

Kialakult hagyományokról szólnék, amelyek ápolása minden évben megújul. Iskolánkat és csapatunkat Radnóti Miklósról neveztük el. Így névadónk életének megismertetése, és az iránta való tiszteletre nevelés egyik legfőbb feladatunk. Hagyomány már, hogy minden év május 5-én Radnóti-napot rendezünk, és azon a szakkör ad irodalmi színpad-műsort. Békemenettel járjuk be iskolánk tágabb környezetét, amelyent részt vesz a tanulóiifjúság, a nevelők, a meghívott vendégek. Tavaly felkutattuk a Radnótiról elnevezett brigádokat, a város üzemében, gyáraiban, és erre a napra őket is meghívtuk, és hívjuk azután is. Ők jönnek is, de ott vannak az úttörőszövetség, a párt és a patronáló üzemek képviselői is. A szülők is szívesen vesznek részt ezen a rendezvényen, hisz gyerekeik szerepelnek, amit mindig szívesen hallgatnak. A bejárando terepet négy állomásra osztjuk, és ezeken ismertetjük a költő életét, munkásságát műsorral. Szép feliratú táblával is jelöljük az ismertetett életszakaszt: gyermekkora, ifjúsága, férfikora, halála. Minden állomáson más kis csoport szerepel. Erre a felkészülés nagyon komoly munka, és nem elegendők a szakköri foelalkozások. A gyerekek önállóan is próbálnak tanítás előtt. Őrsi gyűléseken, otthon, sokszor még tízóricekben is. Amilyen komoly a felkészülés, olyan komoly a menet is: gondolkodva, figyelve vonulnak, élen az iskolazászlóval, várva a következő ál-

lomás szereplését. A 4. állomás az iskolában van, ahol a költő halálának körülményeit hallgatják meg. – Ugyanezen nap délutánján városi szinten meghirdetett szavalóversenyt tartunk, ahol a benevezettek Radnóti verseket mondanak – természetesen városi zsűri előtt, akik a legjobbknak ítélik a szép díjakat. Szép eredmény, hogy itt iskolánk tanulói szerepelnek a legtöbben, és főleg szakköri tagok. Így érem el a szakkör egyik legfőbb célját; névadónkat ismerik, szeretik, szeretettel olvassák verseit. Pedig mint tudjuk, tragikus sorsú költőnk munkássága nem éppen könnyű tanulni- és olvasnivaló. No, és szép értékeléseket is kapunk már: 1., 2., 3 díjat is. – Itt jegyzem meg, hogy kulturális szemléken is, Radnóti stílusának nehézsége ellenére is többen választanak tőle bemutatandó verset, és nagy öröm a Vápelhelyezés: arany-, ezüst-, bronzérem is van! Valamint több oklevél tanúskodik a szíves szereplésről.

Más műsorokon való szereplést is vállalnak szakköröseim. Így a szakkör adja többször a November 7-i, az öregek napi megemlékezést, készül a fenyőfa ünnepre, vagy ami éppen feladat. Pl.: ez évben iskolánk 10 éves évfordulója van, és erre az alkalomra is szép irodalmi színpad műsorral készültünk. Legtöbbször bevonom őket a műsorszerkesztésbe a fő vonalat megadva; meghallgatom véleményüket, hasznosítom jó ötleteiket. Már szinte önálló műsorszerkesztés és levezetés is volt kevés segítség hozzáadásával. Itt említem, hogy az iskolából kikerült szakköri tagok közt van olyan KISZ-es, aki a szervezeten belül komoly kulturmunkát végez. Irodalmi színpadot szervezett, brigádjuk is Radnóti nevet visel, és velük is tartjuk a kapcsolatot (Dunaker Vállalat). Jelenlegi 5. osztályunkat patronálják. Sőt: eljönnek szerepelni is hozzánk: pl.: az idei Radnóti-napon ők adták elő a negyedik állomás anyagát.

Röviden szólok a szakköri naplókról, vezetésükről. Ezt a tagok végzik, és minden jelentős eseményt bejegyeznek, nemcsak a foglalkozás anyagát. Szép folt a naplóknak a sok vendégbejegyzés; meghívottak, brigádok, vendégek részéről akik elismerésüket fejezik ki, vagy biztatást adnak a további munkára. – Büszkén őrizzük Radnótiné levelét, amelyet annak idején iskolaavatásunkra írt, mivel személyesen nem tudott itt megjelenni. – Öröm az is, hogy pl.: a tavaly rendezett városi politikai vetélkedőn mi is részt vettünk: a 4 fős csoport szakköri tag volt, és második helyezést értünk el. (9 iskola közül.)

Rendszeresen gyűjtjük a Radnótiról megjelent cikkeket, képeket; ennek anyagából majd összefűzhető album készül.

Szakkörünk évek hosszú során maradó tárgyi emlékekkel ajándékozta meg az iskolát. Sok népi tárgyat gyűjtöttünk, és ezek a korások, tárgyrok, régi eszközök díszítik a tanári szobát, szép polcra helyezve – köztük a folyó-

iratokkal. A két falon levő polcot az igazgató karrárs készítette, aki nagy pártfogója az eredeti ötleteknek. De van kőkori kalapácsunk, több bronzkori edényünk, Rákóczi-kori fegyverünk – és egyéb, a tanítást is szolgáló eszközgyűjteményünk. Vannak régi irataink, könyveink, külön szakköri szekrényben elhelyezve a magyar szaktanteremben. Ez szinte állandó kiállítás, ami mindig gyarapszik, naponta megtekinthetnek, vagy éppen szemléltetésre használjuk, de látogatóink is szívesen időznek a két szekrény előtt.

Munkatervünkben szinte minden évben szerepel múzeumlátogatás, tárlat megtekintése, könyvtárlátogatás. Ezekre örömmel mennek a tagok, különösen ha látják, hogy szinte felnőttként fogadják őket, mint pl.: a múzeumban, – és szakvezetést is adnak. Jólleső érzés, amikor leülítik őket és kéri a véleményüket, vagy kérdéseket tehetnek fel. Ők élnek is ezzel, és komoly érdeklődést mutatnak. Itt újra emlitem, hogy nemcsak a szakköri foglalkozások és az azokon való részvétel jelenti a tagság lényegét, hanem általános érdeklődés minden kultúra iránt, érzékenység a széppel szemben, eredetiség az ötletekben, és ezek megbeszélése. – A mozilátogatásokat is ilyen céllal tesszük a szórakozás mellett – és beszéljük meg. – Nagyon szeretnek gyerekeink a Munkás Műv. Házba menni, ami érthető, mert felépülésekor végigvezették őket az épületen, ami induló élményt adott nekik; és a könyvtárba, vagy más rendezvényekre mindig szívesen mozgósíthatók.

ZSIGA ATTILA LÁSZLÓ

Szeged, Juhász Gyula Tanárképző Főiskola

Hogyan óvjuk a térképeket az elhasználódástól?

A tanulmányi kirándulásokon sokszor problémát okoz a térkép használata. A nagy felületű térképlapokba hamar belekap a szél, kitépheti kezünk közül, összegyűrheti. Ha a megfelelő részt kihajtjuk, akkor a térképlap a hajtogatások mentén könnyen felszakad. Az is kellemtelen, hogy a folyamatos haladás során állandóan hajtogatnunk kell az egész térképet. Persze könnyű helyzetben vagyunk, ha atlaszokat használhatunk. Sajnos turistaatlaszok még nem léteznek. Az atlaszok elkoszolódása is nagy probléma. Könnyen segíthetünk ezeken a felforrott ötletekkel.

A kartográfiai szakirodalomban ismert az osztrák Falk Kiadó hajtogatási eljárása, amely lehetővé teszi a térképek könyvszerű használ-

Munkánkából adódik, hogy kicsit szinkronban vagyunk a történelemmel. Megfigyelhető, hogy a szakköri tagok aktívabbak, előadókészségük jobb. – De írásbeli munkákat is szívesen vállalnak. Így pl.: 1967-ben elkészítettük a patronáló tsz pártszervezetének történetét kérésükre. Az akkori szakköri tagok kis riporterekként több tsz-tagot megkérdeztek, és abból állt össze a történet, amit szép kiállításban (album) ünnepélyesen adtunk át az illetékeseknek.

Tagjaink szívesen vetélkednek ha erre alkalmat adunk, legyen az „csak” egy olvasási verseny, vagy éppen helyesírási, – könyv-, könyvjelző vagy egyéb csekély jutalom kíséretében.

Munkánk szerény, mindennapi, de sokrétű. Ezért nehéz is róla beszámolni, hisz a szakkörvezetőnek állandó tevékenységet, ügyeskedtet jelent, ami nem merül ki pusztán a foglalkozások megtartásából. Sok beszélgetés, tervezés és egyéb alkalom „tart össze” a szakköri tagokkal, akiket igyekszem olvasó, irodalmat, szépet szerető felnöttekké nevelni e csekély idő adta lehetőségek közt. Gyakorlati oldalról közelítettem a témát, eredményekről írtam. A napi nehézségek megvannak, de sok minden leküzdhető. Minden nem írható le, hisz tervet is ismertethetnék, vagy éppen foglalkozás levelezését. De ez egyénenként és iskolánként változó. Ha csak egy kicsit is elérhetjük azt, hogy a klasszikus mondást kismértékben jelszóként idézhetjük: Lectori Salutem! – akkor nem dolgozunk hiába az irodalombarát szakkörben.

latát. Minden hazai kiadásban megjelent turista-, autó- és várostérképet átalakíthatunk a Falk-féle módszerrel.

Az elkészítés menete:

1. Harmonikaszerűen hajtogassuk össze a térképet az 1. ábra alapján úgy, hogy mindig kevesebbet hajtsunk be!

2. Felhasználva a térképeken eddig is meglevő hajtott éleket most hajtsuk össze ismétleten a lapot, de az előző hajtogatásra merőlegesen! (2. ábra.)

3. Most nyissuk ki a térképlapot! Ollóval vágjuk el minden második függőleges élet a legfelső vízszintes élig (3. ábra) a vastagított vonal mentén.